

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 85/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Tapani Pakarinen, Luonnonvarakeskus
- kalastusbiologi Malin Lönnroth, Kalatalouden Keskusliitto
- suojeluasiantuntija Olli Sivonen, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- Tornio-Muonijokiseura ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Suomessa otettiin vuoden 2017 alussa käyttöön EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukainen toimijakohtainen kalastuskiintiöjärjestelmä, jossa kalastuskiintiöt jaetaan kaupallisille kalastajille määrääkaikaisina siirrettävinä ja ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina. Hallituksen esityksen tavoitteena on tarkentaa toimijakohtaisten kiintiöiden jakamisen menettelyä ja eräitä muita käytännön toimintoja.

Valiokunta toteaa, että uusi kalastuskiintiöjärjestelmä näyttää alustavien arvioiden mukaan toteutuvan pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Uusi järjestelmä on pidentänyt kalastuskautta ja

Valiokunnan lausunto YmVL 25/2018 vp

edistänyt tarjonnan vastaamista markkinakysyntään sekä parantanut ammattimaisesti toimivien yrittäjien asemaa. Se on myös vähentänyt tarvetta kalastuksen sääntelylle. Ehdotetut muutokset sujuvoittavat käytännön toimintatapoja edelleen ja ovat siten kannatettavia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös, että jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen, Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti olisi sallittu vain niille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Kaupallisessa kalastuksessa jokialueilta saadut lohet veloitettaisiin myös merkitsemään samalla tavoin kuin merestä saadut lohet.

Valiokunta pitää ehdotusta hyvin kannatettavana, sillä se parantaa lohien kaupan valvontaa laajentaessaan lohien merkintäjärjestelmää. Valiokunta korostaa, että saaliin merkitsemisvelvoite on olennaisen tärkeä koko järjestelmän toimivuuden kannalta. Kaikki toimet lohisaaliin jäljitettävyyden parantamiseksi sekä laittoman tai raportoimattoman pyynnin ja myynnin estämiseksi ovat tärkeitä. Saaliin merkitsemistapaa tulee edelleen kehittää siten, että järjestelmän väärinkäyttömahdollisuudet minimoidaan. Tärkeää tältä osin on, että merkkiä ei ole mahdollista kalaa vahingoittamatta irrottaa, jolloin sen uudelleenkäyttömahdollisuus estyy. Valiokunta korostaa myös tässä yhteydessä, että laittoman kalastuksen osalta suurin ongelma on edelleen Puolan vuosia jatkunut väärinraportoitu lohisaalis ja salakalastus. Laiton lohienkalastus Itämerellä on eliminointava, mikä edellyttää asian ottamista esille korkealla poliittisella tasolla.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisuutta päättää, että Suomen kalastuskiintiöt ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voidaan ylittää enintään kymmenellä prosentilla EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan asetuksen (1380/2013) 15 artiklan 9 kohdassa tarkoitettujen lisämäärien hyödyntämiseksi. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan mahdollisuutta voitaisiin harkita käytettävän tilanteissa, joissa tiedetään, että tulevan vuoden Suomen kalastuskiintiötä tullaan merkittävästi nostamaan tieteellisen neuvon perusteella. Mahdollisuus kiintiön osittaiseen käyttöön uuden 4 §:n 4 momentin mukaan jo edellisenä vuonna tasaisi vuosien välistä vaihtelua erityisesti silloin, kun kalastuskiintiöt rajoittavat kalastusta. Erityisesti silakan ja kilohailin osalta suuret vaihtelut kiintiöiden koossa ovat tavnomaisia.

Valiokunta toteaa, että kiintiön ylittämismahdollisuus perustuu EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaan asetukseen. Ylitysmahdollisuudella voidaan tasata suuria vuosittaisia vaihteluita, eikä se sinänsä ole ongelmallista, koska ylitys vähennetään vastaavasti seuraavan vuoden kiintiöstä. Silakan ja kilohailin kannat ovat kestäväällä tasolla, ja esityksen mukaan mekanismin käyttö olisi todennäköisintä silakan osalta.

Valiokunta kuitenkin korostaa painokkaasti, että ylitysmahdollisuutta tulee käyttää yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti vain silloin, kun tieteellisen neuvon perusteella seuraavan vuoden kiintiötä tullaan merkittävästi nostamaan, eikä ylitys vaikuta haitallisesti kannan tilaan. Kaikki lohikannat eivät ole elpyneet toivotusti, ja kannan kestävyys vaikuttavat väärinraportoidun saaliin ja salakalastuksen ohella M74-kuolevuuden voimistuminen sekä jokiin nousseissa kutukaloissa havaittu eri taudeista johtuva lisäkuolleisuus. Valiokunta korostaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että ylitysmahdollisuutta tulee käyttää vain edellä viitatuin perustein,

Valiokunnan lausunto YmVL 25/2018 vp

huolellisesti harkiten ja varovaisuusperiaatetta noudattaen. Valiokunta esittää, että ylityksen mahdollisen käytön vaikutuksia myös erityisesti seurataan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

että maa- ja metsätalousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.9.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Hannu Hoskonen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos